

Nunspeet, 6 augustus 2014.

**Aan de colleges van burgemeester en wethouders
van de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten.**

De WMO-adviesraden van bovengenoemde gemeenten brengen hiermee een gezamenlijk advies uit over de verordening Jeugdhulp.

Naast een inleiding en een artikelgewijze advisering willen wij hier eerst de hoofdthema's noemen waar de WMO-adviesraden speciale aandacht voor vragen:

- a. De procedure verwoord in de inleiding.
- b. De communicatie met betrokkenen of diens verwant.
- c. De onafhankelijkheid van het basisteam.
- d. Beschikkingen die voor beroep vatbaar dienen te zijn.
- e. Een integrale klachtenregeling voor WMO, Jeugdzorg en Participatiewet.
- f. Inspraak bij de totstandkoming van de nadere regelingen.
- g. Inspraak bij het tot stand komen van inhoud en procedure van de evaluatie.

De WMO-adviesraden stellen het op prijs op gemeentelijk niveau vroegtijdig betrokken te worden bij het tot stand komen van de punten b t/m g.

Inleiding

Momenteel lopen bij de gemeenten van de Noordwest-Veluwe het inkooptraject jeugdhulp en is men bezig met de ontwikkeling van de verordening jeugdhulp en het opstellen van het beleidsplan. Tijdens de regionale consultatieronde over de verordening jeugdhulp van 2 juli 2014 zijn de lokale WMO-adviesraden verzocht binnen zes weken een advies te geven over de conceptverordening Jeugdhulp. **De WMO-adviesraden hebben besloten een gezamenlijk advies uit te brengen.**

Voordat inhoudelijk wordt ingegaan op de verordening willen de WMO-adviesraden eerst opmerken dat ze het zeer spijtig vinden niet betrokken te zijn geweest in de consultatie bij het inkooptraject Jeugdhulp. Het consultatiedocument voor aanbieders is slechts ter informatie naar de WMO-adviesraden gestuurd, zonder het verzoek of qua tijdspad de gelegenheid te bieden hierop advies uit te brengen. Intussen is het inkooptraject voor jeugdhulp gestart. We willen, ondanks dat het traject al loopt, daar in dit document toch een aantal inhoudelijke opmerkingen over meegeven.

De WMO-adviesraden hebben begrip voor het feit dat de gemeenten afhankelijk van trage besluitvorming in Den Haag zijn en onder hoge druk werken en, in het belang van continuïteit van de zorg aan cliënten in 2015, de dingen oppakt die moeten gebeuren. Echter de WMO-adviesraden zien dat een zorgvuldig proces van beleidsvorming en visie als basis en als afgeleide daarvan het starten van een inkooptraject en opstellen van een verordening nu in de omgekeerde volgorde plaatsvindt. Het risico dat de colleges daardoor lopen, is dat keuzes willekeurig of in tegenspraak met elkaar worden gemaakt of onvoldoende zijn doordacht. Dit kan voor cliënten nadelig uitpakken. In ieder geval maken de WMO-adviesraden zich zorgen over het effect hiervan op jeugdigen en hun familie en hoort zij graag van het college, hoe het college deze zorg kan wegnemen en hoe zij monitort wat de effecten zijn van deze volgorde en snelle procedure.

De WMO-adviesraden gaan ervan uit dat de gemeente 2015 als overgangsjaar gebruikt waardoor kwalitatief goede zorg aan jeugdigen en hun familie is gewaarborgd en er niemand tussen wal en schip valt.

Inkooptraject jeugdhulp

Tijdens de consultatieavond op 2 juli 2014 zijn de WMO-adviesraden geïnformeerd over het inkooptraject jeugdhulp. Duidelijk werd dat gemeenten van de Noordwest-Veluwe 80% van het budget 2013 hanteren bij de bestuurlijke aanbesteding. Dus zorgaanbieders ontvangen 80% van het budget 2013. De overige 20% is bedoeld voor innovatie en financiering van de basisteams, waar o.a. verwijzing plaatsvindt. Het uitgangspunt is dat zorgaanbieders voor deze 80% aan budget, 10% meer jeugdigen en hun families moeten helpen. De inzet daarbij is een afname van het aantal intramurale plaatsen en het verkorten van de hulpduur. Zorgaanbieders worden na het realiseren van de hulp, dus achteraf, betaald.

Binnen de regio wordt er een vlaktaks gehanteerd, namelijk mocht een gemeente minder dan 80% van het budget aan zorg inkopen, dan is de beloning een reductie van de bijdrage aan de gemeentelijke samenwerking. In 2015 zal regelmatig met zorgaanbieders gemonitord worden of het budget toereikend is en of de zorgaanbieders financieel gezien het hoofd boven water houden. Dit omdat anders de zorg aan de jeugdigen en hun families in gevaar komt.

Onder tijdsdruk heeft het college de keuze gemaakt de overheveling van de jeugdhulp naar de gemeenten eerst financieel te regelen. De beoogde transformatie naar eigen kracht en het gebruik maken van de context van de cliënt is hier nog niet in meegenomen, behalve dat het uitgangspunt is dat de transformatie bij de basisteams begint.

De WMO-adviesraden hebben bij bovenstaande uitgangspunten een aantal opmerkingen:

- Allereerst is het inkooptraject vooral financieel ingestoken. Het uitgangspunt is dat zorgaanbieders zo goedkoop mogelijk de zorg bieden aan meer cliënten. Het inkooptraject is in die zin te vertalen als een bezuinigingsronde waarin geen aandacht is voor de Kanteling en waarbij er geen eisen worden gesteld aan de kwaliteit en het inhoudelijk resultaat. Zorgaanbieders worden gevraagd tegen een zo laag mogelijke kostprijs het werk te doen en worden op deze wijze uitgedaagd te concurreren in plaats van samen te werken. De WMO-adviesraden zien hier grote risico's.
- Dit kan leiden tot de keuze voor een beperkt aantal zorgaanbieders die tegen marktconforme prijzen werken. Onze vraag aan het college is hoe in dat geval de keuzevrijheid van de jeugdige en zijn familie voldoende is gewaarborgd? De WMO-adviesraden vragen aan de colleges de garantie dat deze keuzevrijheid gegarandeerd blijft, ook na 2015.
- Stel dat zorgaanbieders meer dan 80% van het budget gebruiken, worden de jeugdigen en hun families dan allemaal nog wel geholpen, is het een opheffing? Of is het budget kaderstellend en kan er straks sprake zijn van een cliëntenstop en wederom oplopen van wachtlijsten? De WMO-adviesraden hebben begrepen dat het idee is dat er op dat moment gekeken wordt welke andere zorgaanbieder minder jeugdigen helpt en daarmee onder het budget zit en dat de middelen dan worden overgeheveld. Echter, wat als er geen zorgaanbieders zijn die onderpresteren en er dus geen budget beschikbaar is, hoe lost het college dit probleem dan op? De WMO-adviesraden vragen de colleges hoe zij de continuïteit van zorg dan waarborgt?
- Er wordt gesproken over evaluaties met de zorgaanbieders over de bedrijfsvoering en financiële positie in 2015. De WMO-adviesraden vinden dit te mager zeker als de kwaliteit een belangrijke rol speelt en de ervaring van de cliënt of diens vertegenwoordiger. Deze twee onderwerpen dienen een hoofdrol in de evaluatie te spelen. Een en ander kan niet los van elkaar worden gezien.
- In het inkooptraject is uitgegaan van financiële prikkels zoals die momenteel ook door zorgkantoren worden gebruikt. Er is geen relatie met de transformatie en het feit dat zorgaanbieders op een andere wijze cliënten moeten gaan ondersteunen; met meer oog voor wat er mogelijk is in de omgeving, meer inzet van buurt, vereniging en eigen netwerk. Het risico van deze wijze van inkopen is dat er bij zorgaanbieders een focus komt te liggen op beheersing van de interne bedrijfsvoering en er geen ruimte is voor deze transformatie. Hoe gaat het college dit met de zorgaanbieders bewerkstelligen, zodat verschraving van de zorg en onvoldoende aandacht voor cliënten voorkomen wordt? Het advies van de WMO-adviesraden aan de colleges is hierover eisen te stellen aan zorgaanbieders en waar nodig bij te dragen aan innovatie op dit gebied. Innovatie betreft hier niet alleen scholing aan professionals, maar juist nieuwe vormen van (keten)samenwerking.

De verordening

Vooraf een paar algemene opmerkingen:

- a. Er worden in de verordening veel afkortingen gebruikt. Voor ingewijden zal dit geen probleem zijn, maar voor anderen wel. Een bijlage met een verklaring van de afkortingen zou een verbetering zijn voor de toegankelijkheid van de verordening.
- b. De verordening staat op zichzelf conform het advies van de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten). Er zijn echter een aantal gezamenlijke uitgangspunten binnen de transformatie, zoals de Kanteling, zelfregie en eigen kracht. Wij adviseren de colleges de verordeningen samen te voegen tot één integrale verordening.

In de toelichting op de verordening Jeugdhulp schrijft het college dat de keuze is gemaakt de verordening op hoofdlijnen vast te leggen en de uitwerking te delegeren aan de colleges. Uw argument is dat dit ruimte geeft om eventuele benodigde wijzigingen snel te kunnen doorvoeren. De WMO-adviesraden zijn het met dit uitgangspunt eens.

Er is echter een aantal specifieke zaken (zie hieronder) die nader uitgewerkt dienen te worden. De WMO-adviesraden gaan ervan uit dat met deze aanpassing de verordening nog steeds de ruimte geeft aan de colleges om naar bevinding van zaken te handelen.

De onderstaande adviezen en/of commentaren volgen de volgorde van de verordening:

Artikel 3, lid 2

De WMO-adviesraden adviseren u met klem de nadere regelingen, waarmee wordt vastgesteld welke individuele voorzieningen beschikbaar zijn, met spoed vast te stellen. Wij gaan ervan uit dat vaststelling gebeurt na advisering van de WMO-adviesraden. De cliënten en aspirant-clieënten zijn gebaat bij transparantie en zekerheid. Er dient een waarborg te worden opgenomen voor eigen verantwoordelijkheid en regie van de hulpvrager en/of het gezin. Er dient helder omschreven te worden wie verwijst en welke beroepsmogelijkheden en -termijnen hiervoor gelden.

De verwijzing naar artikel 9 moet volgens ons naar artikel 5 zijn.

Artikel 4: Toegang via de gemeente

De basisteams vormen een belangrijke schakel in de toeleiding van de juiste zorg voor de jeugdige en zijn familie. De WMO-adviesraden hebben vragen over de samenstelling en werkwijze van het basisteam. De WMO-adviesraden vinden het van groot belang dat de keuzevrijheid van de jeugdige en zijn familie gewaarborgd is en dat er kwaliteitscriteria gehanteerd worden. Dat de aanbieder die de voorkeur heeft benaderd kan worden, maar ook dat de jeugdige en zijn familie zo veel mogelijk zelf regie heeft en houdt in dit proces. De eigen kracht en het sociaal netwerk, maar ook de samenwerking met andere voorzieningen op het gebied van welzijn komen naar onze mening in deze conceptverordening onvoldoende terug. De basisteams dienen in staat te zijn objectief en onafhankelijk van zorgaanbieder over de toeleiding te adviseren. Graag horen we van de colleges op welke wijze keuzevrijheid, eigen regie en het betrekken van het sociale netwerk gerealiseerd worden in de werkwijze van het basisteam, en wij zien dit graag terug in de verordening.

Een ander belangrijk punt is dossiervorming en privacy. Er wordt in het basisteam veel privacygevoelige informatie gedeeld over jeugdigen en hun familie. Dat is logisch vanwege een goede informatie-uitwisseling om te komen tot een goede toeleiding tot zorg. Echter hierin schuilt ook het gevaar m.b.t. privacygevoelige informatie. Met andere woorden, één plan, één gezin is van groot belang. **Ons advies is om voldoende bescherming van de privacy te borgen.** Om te komen tot goede integrale hulpverlening kan het zijn dat daar naar nieuwe vormen van privacybescherming gezocht moet worden. De WMO-adviesraden zien een reglement hieromtrent graag met spoed van u tegemoet.

Artikel 5

In dit artikel zouden wij graag geregeld zien welke persoon en/of instelling de cliënt kan bijstaan bij het maken van bezwaar tegen de beschikking of eigen bijdrage (verwijzen naar artikel 9). Heeft MEE als organisatie hierin een rol?

Artikel 7

De WMO-adviesraden adviseren u hierin ook op te nemen op welke wijze de cliënt in beroep kan gaan tegen de beslissing van de gemeente (verwijzen naar artikel 9).

Artikel 8, punt c

Wat is een *redelijke* toeslag voor overhead en welke kosten worden onder overhead verstaan?

Artikel 9

In dit artikel staat: "Het college zorgt ervoor [...]". De WMO-adviesraden stellen voor dit concreter te omschrijven. Kan men zich wenden tot het WMO-loket of tot iets anders?

Artikel 10

In de verordening is sprake van een klachtenregeling voor jeugdigen en familie. Zorgaanbieders hebben een klachtenregeling en de gemeente blijkbaar ook. Onze vraag is om het voor jeugdigen en familie inzichtelijk te maken welk klachtenreglement waarop van toepassing is en beter nog dat deze eenduidig zijn, waarbij de klachtenregeling van de gemeente als bezwaarmogelijkheid op de klachtenregeling van de zorgaanbieder dient te gelden zodat de gemeente als eindverantwoordelijke voor de toegankelijkheid van zorg voor inwoners uiteindelijk een beslissing kan nemen. Ons advies is tevens dat de klachtencommissie namens de gemeente door onafhankelijke, deskundige burgers wordt samengesteld en dat deze commissie ook werkzaam is voor klachten van cliënten die ondersteuning krijgen vanuit de WMO. In het kader van de WMO hebben de WMO-adviesraden hierover het volgende advies uitgebracht. Zorg voor een goede klachtenregeling. Het doel is dat cliënten over de mogelijkheid beschikken om een klacht in te dienen over de wijze waarop zij door de gemeente of instelling worden bejegend of behandeld of over de kwaliteit van de ondersteuning. Daartoe is het volgende wenselijk: Er is een transparante klachtenregeling. Deze klachtenregeling geldt voor het gehele sociaal domein. Er is een vertrouwenspersoon beschikbaar. De verzamelde klachten zijn input voor het verbeteren van het kwaliteitbeleid van gemeente en instelling.

Artikel 11

Van het conceptconvenant wordt door de colleges de mogelijkheid van inspraak en medezeggenschap van cliënten en vertegenwoordigers van cliëntgroepen geboden. De colleges zijn verplicht inspraak en medezeggenschap bij beleidsontwikkeling vast te leggen. De WMO-adviesraden delen het belang hiervan. Zij vragen zich af hoe de colleges op korte termijn inspraak en medezeggenschap van cliënten en hun vertegenwoordigers organiseren bij de ontwikkeling van het beleidsplan jeugdzorg in het najaar van 2014. Gezien de hoeveelheid werk en snelheid van de bestuurlijke processen adviseren de WMO-adviesraden de colleges inspraak en medezeggenschap te organiseren bij de ontwikkeling van de jeugdhulp.

Artikel 12

De WMO-adviesraden gaan ervan uit betrokken te worden bij de evaluatie. De WMO-adviesraden beschikken over een natuurlijke achterban die makkelijk geraadpleegd kan worden. Wij adviseren de colleges hiervan gebruik te maken bij de evaluatie. De colleges bieden de gemeenteraad een tweejaarlijkse evaluatie aan van de jeugdhulp onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Gezien het feit dat 2015 een overgangsjaar is adviseren wij om aan het eind van 2015 een evaluatie te houden. Deze informatie kan gebruikt worden voordat regels en procedures een meer definitief karakter krijgen. Wij vragen ook aandacht voor een tevredenheidmeting van jeugdigen en hun families als onderdeel van deze evaluatie. Het gaat de WMO-adviesraden dan om specifieke tevredenheidsbeleving bij jeugdigen en niet in gestandaardiseerde vorm. Ook hechten de WMO-adviesraden eraan dat bij deze evaluaties cliëntenraden en overige belangenbehartigers betrokken worden. Naast tevredenheid is de vraag van belang of de ingezette hulp het gewenste effect heeft bereikt. De WMO-adviesraden worden graag geïnformeerd over de evaluaties en eventuele verbeteringsvoorstellen. Graag denken de WMO-adviesraden mee en adviseren zij over de vaststelling van het totale evaluatieproces. De uitvoering van de evaluatie wordt uitbesteed aan derden.

Toelichting, Algemeen

De prijs van een verstrekking wordt mede bepaald door de te leveren kwaliteit. De kwaliteit is mede afhankelijk van de deskundigheid van de medewerker en het aantal medewerkers met voldoende kwaliteit. De omschrijving het onderdeel Algemeen bij de laatste bullit is te algemeen om te veronderstellen dat hiermee het beoogde doel te bereiken is. Wat wordt verondersteld kwaliteit te zijn en met welke inzet van middelen en professionaliteit kan die kwaliteit tot stand worden gebracht?

Er zijn een aantal mogelijkheden tot toelating. Werkt dit niet automatisch tot verkokering en miscommunicatie? Alle toelatingen administratief via één kanaal laten lopen zou een oplossing kunnen bieden.

Onder het kopje Artikelsgewijs wordt veel genoemd maar voor de cliënt of diens vertegenwoordiger is er weinig concreet. Wij adviseren u de verordening in zijn geheel concreter te maken door voorbeelden en/of al concreet aan te geven welke verstrekkingen vrij of niet vrij toegankelijk zijn.

In artikel 8 wordt iets gezegd over prijs en kwaliteit. Hierover hebben wij een aantal concrete vragen:

1. Wie stelt de prijs vast?

2. Wie stelt de kwaliteit vast voordat er een prijs berekend wordt. Je zou dit de voorcalculatorische kwaliteit kunnen noemen.
3. De prijs wordt bepaald door voldoende gekwalificeerd personeel dat gehonoreerd wordt volgens de daarvoor afgesloten CAO. Wie bepaalt of het voldoende is en wie bepaalt de mate van gekwalificeerdheid? De prijs dient de uitkomst te zijn van de genoemde factoren.
4. Er ligt geen slot op de kwantiteit. Wat gebeurt er bij overschrijding van de kwantiteit en daarmee met het totaalbudget?

Informatieverstrekking naar betrokkenen en burgers

Gezien de snelheid van de processen lopen de colleges het gevaar jeugdigen en hun families, maar ook burgers te laat te informeren. Terwijl de overheveling van WMO en Jeugdzorg naar de gemeente voor veel mensen onduidelijk is en zorgen baart, omdat men niet weet wat er gaat gebeuren en wel van deze hulp en ondersteuning afhankelijk is. Het verzoek aan de colleges is deze communicatie op korte termijn op gang te brengen en in begrijpelijke taal burgers en cliënten te informeren, liefst op meerdere momenten en via meerdere communicatiekanalen. "De WMO-(advies)raden in de regio Noordwest-Veluwe stellen voor in de verordening vast te leggen dat u, op het moment dat de bestuurlijke beslissingen voor inrichting van de Jeugdzorg per 1 januari 2015 regionaal en plaatselijk zijn genomen, zo spoedig mogelijk duidelijke informatie aan de burgers van de RNV-gemeenten te verstrekken. De schets over de vrij en niet-vrij toegankelijke jeugdhulp uit de regionale nota Sturing en bekostiging Jeugdhulp (pag. 16) kan hiervoor een vertrekpunt zijn. De WMO-adviesraden dringen er bij de colleges op aan met spoed en breed te communiceren met de burger inzake de Jeugdwet."

De WMO-adviesraden hebben geprobeerd een advies op hoofdlijnen te schrijven en niet op detail. De nadere regelingen moeten meer inzicht geven en zijn dan ook essentieel. De WMO-adviesraden verwachten op korte termijn de regelingen ter advisering.

Namens de gezamenlijke WMO-raden.

E. Biemond,
voorzitter WMO-raad gemeente Nunspeet